

Poznámky TIC k rizikům ztrát v lesním hospodářství LČR

Stanovisko TIC

17. října 2011

TIC poskytuje poradenství MZe a tendr se dostal do další fáze. Byly zveřejněny první výsledky tendrů 2012+ po otevření obálek s nabídkami, a je možné alespoň předběžně analyzovat vývoj situace na lesnickém trhu a možné trendy vývoje z hlediska rizik pro podnik LČR. Prezentace vedení podniku se soustředila především na očekávaný rekordní hospodářský výsledek, méně pak na jeho strukturu a výhled trhu do budoucna.

Je zřejmé, že vítězství na 87 SUJ ze 112 je skutečně velkolepý výsledek pro Holding Less, které bude rozhodně mít vliv na podobu lesnického trhu v ČR. Vzhledem k tomu že neznáme vnitřní strukturu jednotlivých nabídek, můžeme dělat jen dílčí závěry. Podle našich odhadů u vítězných nabídek Lessu došlo k nadcenění ceny dřeva oproti ostatním uchazečům průměrně o 10-15%. Otázkou samozřejmě zůstává, zda Less bude schopen na základě takto naceněného sortimentu nakonec uzavřít obchody a zda na trhu existuje vůbec prostor pro takovéto zvýšení ceny dřeva. Pak by to znamenalo riziko i pro samotného vítěze tendrů. Samostatnou otázkou zůstává cena služeb, kde v minulosti tlak na jejich snižování vedl ke spolupráci s personálními agenturami s kriminálním zázemím¹.

Bez ohledu na to, jak velké množství smluv s LČR nakonec Less uzavře, znamená to pokračování tendence k výrazné koncentraci trhu se všemi důsledky. Současný rekordní očekávaný hospodářský výsledek státního podniku LČR je především důsledkem ostré hospodářské soutěže velkého počtu subjektů. Na druhé straně, pokud LČR budou mít takto dominantního obchodního partnera a razantně poklesne počet soutěžících subjektů, výrazně stoupne riziko kartelových dohod a tento jednorázový rekordní výsledek, už se nebude opakovat. Výsledek tendru proto do budoucna může znamenat vážné problémy.

Předkládáme proto Ministrovi zemědělství a managementu Lesů České republiky okruhy doporučení jak postupovat nadále v tendrech 2012+, aby byla minimalizována rizika korupčního jednání, kartelizace a finančních ztrát pro státní podnik Lesy České republiky.

¹ Případ Affumicata. Podle našich informací lidé kolem této firmy nadále vyvíjejí činnost v lesnictví.

Naše hlavní doporučení pro MZE jsou v této chvíli tato:

- 1) **Nepodnikat neuvážené a nepromyšlené kroky**, které by vedly ke zrušení celého tendru. Výsledný chaos spojený s časovým tlakem by vedl ke vzniku zcela nepřehledného prostředí s prostorem pro korupci a kartelové dohody a podnik LČR by mohl zcela ztratit kontrolu nad situací. TIC má obavu, že takový stav by vrátil LČR do situace před rokem 2011 a vedl by k velkým atakům na aktiva státního podniku a k naprostému zmatku na lesnickém trhu.
- 2) **Důsledně pokračovat podle veřejně stanovených pravidel** domluvených mezi MZE, LČR a TIC. Podepisování smluv pouze s vítězem, v případě, že odstoupí pokračovat krátkodobě formou JŘBU s tím, že do něj budou přizváni všichni, kteří splnili kvalifikační kritéria na dané územní jednotce, mimo subjektu, který odstoupil od podpisu. Následně pokračovat otevřeným zadávacím řízením na zbývající časové období. Nedovolit přepouštění zakázky.
- 3) **Přijmout ve spolupráci s ÚOHS opatření na ochranu hospodářské soutěže**, protože je to ve vlastním zájmu LČR a jejich ziskovosti. Ukazuje se, že rezignování na podmínku omezení počtu kontraktů s jedním subjektem na 23 SUJ bylo problematické. ÚHOS by měl v této věci vydat jasné stanovisko. Alternativním řešením by bylo např. omezení na výsledný objem produktu obchodovaného s jedním subjektem. Další alternativou by mohlo být zvýšení objemu dřeva povinně obchodovatelného prostřednictvím standardizovaných veřejných aukcí na např. 40%.
- 4) **Revidovat Dřevěnou knihu**. Vzhledem k personální změně na pozici ministra by bylo vhodné přehodnotit i některé zásady, na kterých stojí tzv. Dřevěná kniha. Především systém komplexních zakázek, který podle našeho názoru podporuje tendence k monopolizaci trhu. Oddělit např. obnovu a výsadbu, pěstování, výchovu lesa a nahodilou těžbu od kalamitních a komerčních mýtních těžeb apod.
- 5) **Upravit počty SUJ**. Některé extrémně malé SUJ zcela zrušit a naopak úměrně tomu zvýšit jejich celkový počet rozdělením SUJ s velkými objemy v zájmu dostatečně široké nabídky lesnické zakázky.
- 6) **Řešit otázku přípravy lesních hospodářských plánů a lesní hospodářské evidence**. Neumožnit v rámci výběrového řízení přepouštění referencí a omezit maximální počet hospodářských celků, které může jedna taxační firma zpracovávat. Nebo tyto LHP zpracovávat výhradně v režii Lesů ČR – jejich vlastním Odborem hospodářské úpravy lesů.
- 7) **Řešit otázku indexace** ceny dřeva systémově a koncepčně. Ministerstvo zemědělství by mělo aktivněji vstoupit do jednání ČSÚ.
- 8) **Zavést a dodržovat standardy práce v lese**. Jako nástroj proti spekulativním nabídkám v ceně služeb bychom považovali za vhodné znovuzavedení standardů práce v LČR formou vytvoření technického ceníku prací. Myslíme si, že by toto opatření pomohlo zprůhlednit a stabilizovat trh práce v lesnictví, podobným způsobem jako k tomu došlo ve stavebnictví, kde standardy práce již fungují. Zároveň by předcházelo skandálům, jako je působení personálních agentur typu Affumicata – podezřelé z využívání otrocké práce a podvodů. Tento nástroj by mohl pomoci v tendrech vyloučit spekulativní nabídky. Institucemi, které by se na přípravě těchto standardů měly podílet, jsou LČR a Ministerstvo zemědělství.
- 9) **Otevřenost informací v LČR** je jedna z otázek k řešení. Cílem by mělo být zvýšit otevřenost informační politiky LČR. Preventivně ve vztahu ke spekulativním nabídkám by mohlo působit zveřejňování všech nabídkových souborů podaných v tendrech, bezprostředně po otevření

obálek. Zveřejňovat kolik a jaké informace byly požadovány podle Zákona o svobodném přístupu k informacím a jak na tyto žádosti bylo odpovězeno.

- 10) **Řešit otázku asset managementu** finančních zisků LČR. Vzhledem k informacím, které se objevily v souvislosti s působením bývalého ministra Pavla Drobila, by mělo MZE nechat provést audit úložek finančních prostředků LČR. Zásadní otázkou pro politickou reprezentaci z hlediska korupčního potenciálu velkého objemu „volných“ finančních prostředků v LČR, je jak naložit se zisky Lesů ČR, resp. jak z nich učinit příjem státního rozpočtu.

Kontakt pro média:

David Ondráčka, ředitel TIC

Transparency International - Česká republika, o.p.s.

Mob.: 605 814 786

tel: 224 240 895, fax: 224 240 914

Mail: ondracka@transparency.cz

www.transparency.cz